

VOZÍČKÁŘI MI PŘIROSTLI K SRDCI

ŘÍKÁ SE O NÍ, ŽE JE DESIGNÉRKA S OTEVŘENOU MYSLÍ A SMYSLEM PRO LIDSKÉ POTŘEBY. OBOJÍ POTVRDILA VĚRA KUNHARTOVÁ BĚHEM UPLYNULÝCH LET SVÝMI NÁVRHY ZDRAVOTNÍCH POMŮCEK A VYBAVENÍ. JEJÍ SEDÁK, KTERÝ ULEHČÍ ŽIVOT VOZÍČKÁŘŮM, ZÍSKAL LETOS PRESTIŽNÍ DESIGNÉRSKOU CENU RED DOT AWARD.

Co vás přivedlo k navrhování produktů právě pro lidi s handicapem? Často to bývá zkušenost z rodiny.

V rodině ani v blízkém okolí nikoho se zdravotním postižením nemáme. Tahle oblast mě začala opravdu zajímat během bakalářského studia, kdy nás oslovila firma Linet se zadáním transportního lehátka pro urgentní příjem. Poprvé jsem pochopila, že lze navrhovat produkty, které budou někomu pomáhat. Tehdy šlo o ulehčení práce nemocničního personálu. My jsme během studia ale navrhovali spíš produkty do domácností, třeba mikrovlnku. A mě vůbec nebavilo dávat jen novou tvář sériovým produktům bez další přidané hodnoty, což platí pořád. Netíhnu ke komerčnímu produktovému designu, jehož jediným účelem je prodej nového výrobku.

Co vás na zdravotních pomůckách lákálo nejvíc?

U sériových produktů, třeba z oblasti elektroniky, si designér v podstatě nesáhne na funkci. Při vytváření návrhu transportního lůžka jsem měla možnost nahlédnout do zákulisí nemocničního provozu, bavila jsem se se sestřičkami a řešila s nimi ergonomii. Nadchlo mě, jak prostřednictvím promyšleného použití designu lze lidem se zdravotními problémy usnadnit jejich každodenní život. K ortopedickým vozíkům, které mi přirostly k srdci, mě pak zavedla diplomová práce.

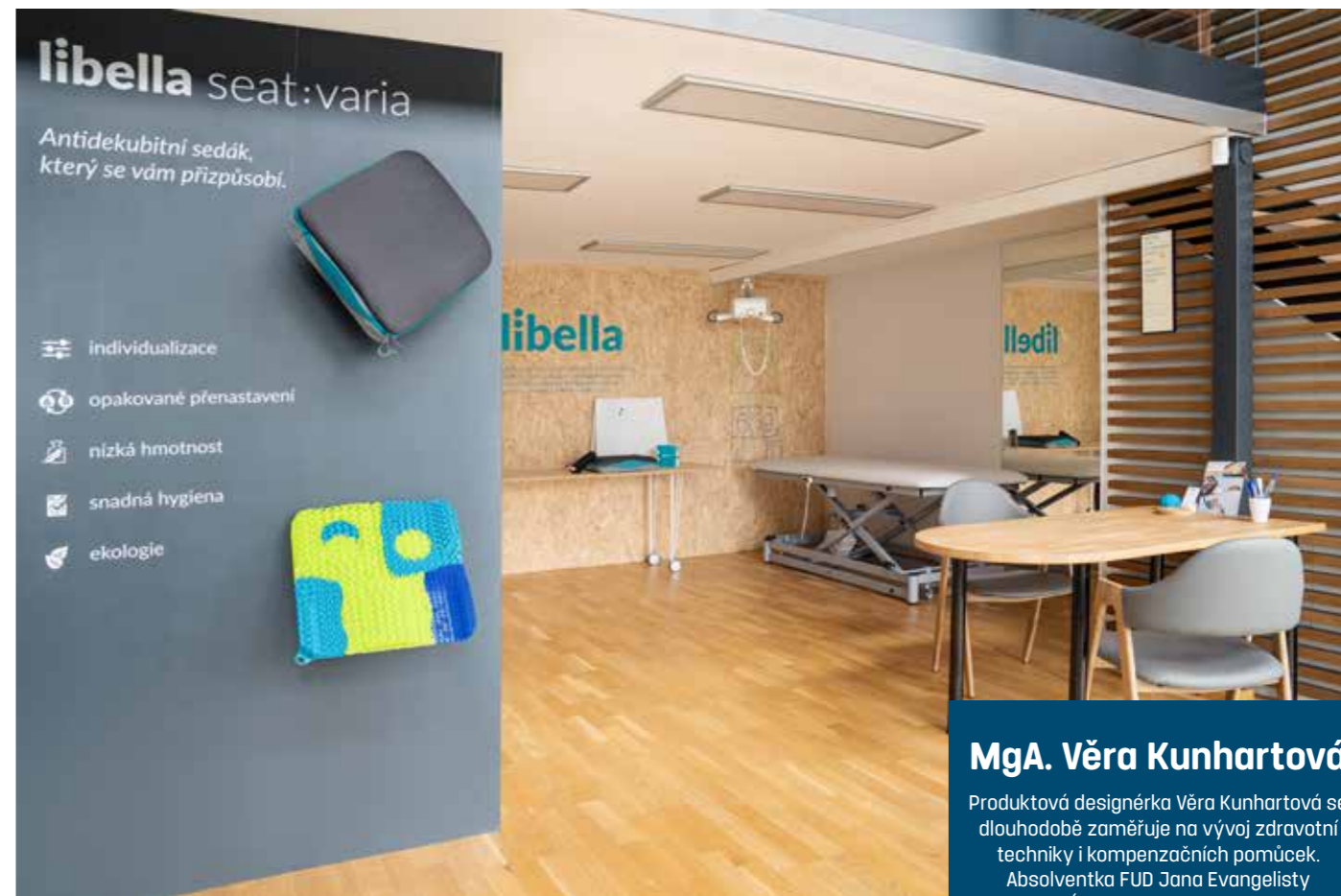
Váš polohovací ortopedický vozík vzbudil pořádný ohlas a získal dokonce ocenění.

Dlouho jsem tápala, jaké téma ve své diplomce využít. A chtěla jsem, aby bylo skutečně revoluční. Při řešerši kompenzačních pomůcek mě zaujalo, že vozíčkář sedí staticky a nemůže změnit polohu. Může se pouze nadlehčit, ale

nevstane. Proto jsem navrhla vozík se sedákem na kloubu, který vozíčkářům umožní pozměnit polohu sedu, přenést tlak na přední stranu stehna a ulevit tak sedacím kostem. Inspirovala mě poloha sedu na patách, kterou jsem v té době často praktikovala na jiu-jitsu, proto jsem dala vozíku název Seiza. Japonsky to znamená klečet, klečící vozík.

Testování probíhalo v Anglii. Proč právě tam?

Dostala jsem se do Loughborough v rámci programu Erasmus na School of Design and Creative Arts. Kvůli časové souhře náhodou jsem celou diplomku vyvíjela v Anglii. Měla jsem tam dobré zázemí, především v dílně, což bylo ideální pro stavbu prototypu. Ani kontakt s tamními vozíčkáři nebyl složitý. Rozložený prototyp Seizy jsem pak přivezla domů v kufru. S českým prostředím vozíčkářů, fyzioterapeutů jsem se začala více

Nadchlo mě, jak prostřednictvím promyšleného použití designu lze lidem se zdravotními problémy usnadnit jejich každodenní život.

seznamovat až po návratu do Čech. Kdykoli jsem se ptala na sezení na vozíku, správné nastavování a související problémy, všichni mi doporučovali paní Zdeňku Faltýnkovou. Zpočátku byla k mým nápadům zprvu skeptická, ale postupně jsme navázaly úzkou spolupráci, která pokračuje dodnes. Vozík Seiza ji zaujal. Protože jsem chtěla získat jinou dynamiku ovládnání vozíku, přehodila jsem velká kola dopředu a malá dozadu, odtud „vozík naruby“.

Projevila nějaká firma zájem o jeho výrobu?

Ne. Nápad s polohovatelným sedákem odborníci kvitovali, ale v konstrukci jsou ještě třeba výraznější úpravy. Seiza je velký projekt, který zatím čeká v šuplíku, ale jednou se k němu vrátím.

Jak je na tom v Česku design výrobků pro vozíčkáře? Podle některých vašich kolegů zaspal.

Souhlasím. Ostatně na stejném poznatku jsem postavila svou disertační práci. Je však otázkou, jak kdo design vnímá. Vadí mi zaryté přesvědčení, že design je o vzhledu a barvách. Věřím, že primárně jde o funkci, která má pomoci, a vzhled je důležitou a pěknou třešničkou na dortu. Z tohoto pohledu vnímám u ortopedických vozíků oproti jiným produktům zásadní propad. Nejen v nabídce na trhu, ale také v provedení. Používají se stále stejné technologie. Někteří výrobci se sice snaží zavádět modernější materiály, to se ale výrazně odrazí na ceně. Například už na trhu najdeme celokarboňové vozíky. Krásné a ultralehké. Jejich dostupnost je ale pro průměrného uživatele mizivá.

Kde vidíte největší mezery?

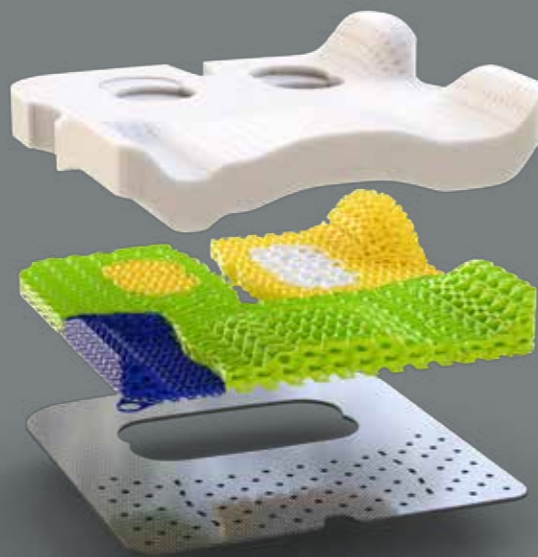
MgA. Věra Kunhartová

Produktová designérka Věra Kunhartová se dlouhodobě zaměřuje na vývoj zdravotní techniky i kompenzačních pomůcek. Absolventka FUD Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem nyní dokončuje doktorandské studium. Věra je držitelkou Národní ceny za studentský design 2013 – Excelentní design a ocenění South Estonia Product of the Year 2020. Od roku 2015 ve svém studiu Zdravý design navrhuje produkty pro české i zahraniční výrobce zdravotní techniky, například bočnice na lůžko intenzivní péče, masážní lehátka či veterinární stoly. V roce 2020 založila společnost Libella design, s. r. o. Za svůj první produkt uvedený na trh – antidekubitní sedák Libella Seat Varia – obdržela mezinárodní ocenění Red Dot Award: Product Design 2022. Bezbariérové studio a vývojové pracoviště funguje v pražských Malešicích.

Primárně se zaspalo u řešení sedu. Všem, kteří mají problémy s hybností, tedy i vozíčkářům, hrozí vznik prosezení či proleženin. Partie, na kterých soustavně sedí či leží, jsou totiž vystaveny nadměrnému tlaku. Pokud je neodlehčíme, přestanou se prokrvovat a kůže i tkáň následně odumírají. To pak daného člověka vyřadí na dlouhou dobu z běžného života. Můžeme vymyslet skvělé rámy vozíků i kola, ale když nebude mít vozíčkář kvalitní sedák, který ho uchrání →

Libella Seat Varia tvoří čtyři vrstvy odlišných materiálů. Lehká, odolná a pevná platforma pomáhá držet tvar a zajišťuje, že se sedák se neprohne a jeho vlastnosti i nastavení se v průběhu užívání nezmění. Následuje vrstva z ergonomicky tvarovaných 3D tištěných dílů, které lze vyměnit nebo posunout podle potřeb uživatele. Věra Kunhartová se svými spolupracovníky vybírá z více než padesáti variant s odlišnou konturací, hustotou a velikostí. Na ní leží měkká antidekubitní vrstva z pěněného latexu s pěti ergonomickými výřezy v místech nejčastějšího vzniku dekubitů. Její perforace podporuje cirkulaci vzduchu a odvádí vlhkost. Prorazovaný funkční povlak z prodyšné 3D textilie pevně sedí, dobře rozkládá tlak a neshrnuje se. V kombinaci se dnem ze síťoviny umožňuje proudění vzduchu všemi vrstvami sedáku. Právě kombinace jednotlivých vrstev a jejich úpravy umožní vytvořit sedák skutečně na míru.

od daných problémů, nikam se neposuneme. Proto jsem se začala věnovat vývoji antidekubitního sedáku.

Zrovna v oblasti antidekubitních sedáků je ale na trhu nabídka poměrně široká. Vozíčkáři mají k dispozici zhruba třicetku typů. V čem je váš sedák jiný?

Neměli jsme řešení pro odlehčení exponovaných míst, kde nejčastěji vznikají prosezeniny. Když to řeknu jednoduše – místo, kde se dá něco vyndat, když vznikne problém. Z neprodyšné silikonové nebo gelové podložky nic nevyjmete. Neexistovalo ani řešení pro přesnou korekci sedu. Existují sedáky, které mají různé klíny. Fungují tak, že pod stávající materiál něco vložíte. Ale už nezměníte tuhost, neupravíte konturaci, kterou daný člověk potřebuje. Absence individuálního řešení pro konkrétního uživatele, v tom jsem viděla největší mezeru na trhu. S myšlenkou vytvořit antidekubitní sedák jako stavebnici, kde lze jednotlivé části vyměnit nebo posunout tak, abychom dosáhli ideální korekce, přišla Zdeňka Faltýnková.

Použila jste zároveň unikátní technologii. Výplň sedáku je vytištěna na 3D tiskárně.

3D tisk je oblíbený prototypový nástroj

designérů. Využila jsem ho pro prototyp z flexibilního materiálu a došlo mi, že technologie bude ideální i pro malosériovou výrobu. Můžu si navolit hustotu výplně, tím korigovat tuhost a zároveň udržet prodyšnost materiálu. Jednoduchá řešení bývají nejlepší. U produktu vyráběného pomocí 3D tisku není příliš nákladné ani složité pozměnit tvar či tuhost, což dokonale vyhovuje potřebám pestré cílové skupiny vozíčkářů. Navíc je 3D tisk ideální technologií výroby bez odpadu. Použití těchto produktů lze zase rozložit a recyklovat je na materiál pro další 3D tisk.

Neuvažujete o podobném sedáku i pro běžnou populaci?

Usmívám se, protože tuhle otázku mi klade čím dál víc lidí. Samozřejmě, je to zapsáno v pořadníku produktů, na které se chystám. Teď máme na stole korekční zářadovou opěrku, protože sedák si se vším neporadí a sed na vozíku je nutné řešit komplexně. Chystáme její výrobu od příštího roku. Chtěli bychom, aby oba produkty byly zároveň použitelné a upravitelné pro kancelářskou židli.

Není právě obvyklé, že se designér se svými spolupracovníky stará taky o výrobu. Proč jste se rozhodla vykročit tímto směrem?

Nenašla jsem nikoho, komu bych výrobu produktu chtěla svěřit s jistotou, že ho udělá přesně podle mých představ. Naši klienti mívají závažnější zdravotní problémy, proto si pořizují speciální sedák a potřebují, abychom ho „ušili na míru“. Proto jsme ve spolupráci s vozíčkáři, ergoterapeuty a fyzioterapeuty vyvinuli systém zaměřování, který za pomoci diagnostiky sedu a tzv. tlakové mapy právě tohle umožňuje. Když vozíčkář přijede do našeho Ergolabu, má už za sebou rozhovor po telefonu, kdy získáme všechny důležité informace. Po vstupním zaměření navrhne ergoterapeutka testovací sestavu a klient dostane sedák na otestování domů. Po týdnu či dvou mu ergoterapeutka volá, jak mu nastavení vyhovuje. Pokud je třeba, probíhají další úpravy. Teprve když sestava dokonale sedí, přichází na řadu objednávka. Vlastní sedák na míru je pak k dispozici do tří týdnů.

Co je nejtěžší, když se designérka změnila v šéfkou firmy?

Práce s lidmi, time management a skloubení všech různorodých činností a umění předat věci. Člověk, který si opečovává značku či produkt jako své dítě, ho s nevolí svěřuje jiným. Občas mám chuť se vším praštit, ale pak si přečtu referenci od klienta, kterému jsme pomohli, nebo si s ním osobně promluvíme, na únavu zapomenou a jedu zase dál.

Najdete ještě čas na vlastní navrhování?

Občas se mi to podaří. V červenci jsem zpracovala dva jednodušší sedáky na sportovní vozíky a handbike. A během dvou měsíců jsme je zavedli do výroby.

Vědí o vás vozíčkáři?

Ví se o nás. Bezbariérový showroom máme v pražských Malešicích. Spolupracujeme s Centrem Paraple, které je hned za rohem, Rehabilitačním ústavem v Kladrubech i Ligou vozíčkářů v Brně. Vyhledáváme různá vozíčkářská centra po celé republice, jezdíme zaměřovat do terénu, abychom byli co nejdostupnější. Pořádáme workshopy pro odbornou i laickou veřejnost, klademe důraz na sebezpečí a zdravý životní styl. Během příštích let bych ráda se svými spolupracovníky vybudovala podobná centra zdravého sezení, jako je naše pražské, taky na Slovensku a v dalších zemích. Kolegové proškolí nové ergoterapeuty, provoz se ustálí a já budu mít čas na navrhování dalších produktů. •

TESLA

AquaStar AQ500

15% SLEVA

Multifunkční akumulátorová podlahová myčka a vysavač

3v1: vysává, myje a suší podlahu v jednom kroku

Až 25 minut provozu bez kabelů

Pro čištění všech typů utěsněných podlah a koberec

Udrzuje odděleně čistou a špinavou vodu

V balení zdarma 1 ks čistícího kartáče navíc

Exkluzivně pro čtenáře přílohy Deníku Bydlení

Kód: 22DB10A

Akce platí do 6. 11. 2022.

AQ500

PowerStar GT400

eshop.tesla-electronics.eu

Bezsáčkový tyčový vysavač a parní mop

3v1: vysavač, parní mop, vysavač a parní mop

Úklid bez víření prachu

Zahubí až 99.9% virů a bakterií

Dotykový ovládací panel

Pro tvrdé podlahy a koberce

20% SLEVA

GT400

Exkluzivně pro čtenáře přílohy Deníku Bydlení

Kód: 22DB10G

Akce platí do 6. 11. 2022.

Facebook

Instagram

YouTube

eshop.tesla-electronics.eu